

УДК 528.94

Л. М. Веклич, І. С. Руденко

ТУРИСТИЧНЕ АТЛАСНЕ КАРТОГРАФУВАННЯ

Проанализированы туристические атласы, изданные ГНПП "Картография" за последние 10 лет. Это, в частности, два атласа на территорию Крыма, атласы туриста Киевской и Тернопольской областей, "Знайомтесь. Україна". "Туристичне намисто України" и два специфических издания – "Атлас мисливців та рибалок. Київська область" и "Шляхами Великого Кобзаря".

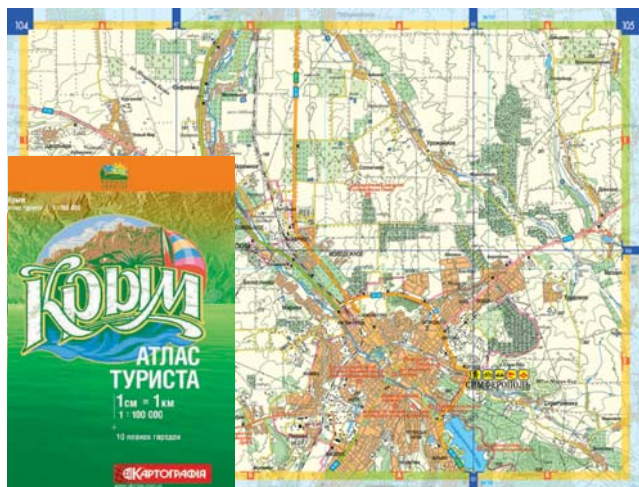
Tourist atlases published by SSPE "Kartographia" during last 10 years are analysed. There are two atlases for the territory of Crimea, Tourist atlas of Kyivska oblast, Tourist atlas of Ternopilska oblast, Introduction to Ukraine, Travel necklace of Ukraine and two specific editions: Atlas of hunters and fishermen. Kyivska oblast and By Ways of Great Kobzar".

Державне науково-виробниче підприємство "Картографія" багато років працює над картографічним забезпеченням сфери туризму. Вже видано численні оглядові туристичні твори, великомасштабні маршрутні карти, атласи.

Туристичні атласи різні за змістом і територією картографування. Вони охоплюють терени України загалом, її окремих регіонів, міст, цікавих у туристично-екскурсійному відношенні.

У 2006 р. побачив світ **атлас туриста "Крым"**. В основу його створення покладено однойменну карту масштабу 1:100 000. Атлас створено для широкого кола споживачів: автотуристів, туристів-пішоходів, усіх тих, хто вирішив провести свій відпочинок у Криму. Він складається з чотирьох розділів. Перший включає умовні позначення до всіх карт і планів міст (російською та англійською мовами), оглядові карти масштабу 1:1 250 000 – загально-географічну, рослинності, тваринного світу; таблицю відстаней між населеними пунктами АР Крим.

Другий розділ відкриває схема розміщення сторінок карти Криму масштабу 1:100 000. Саму карту подано в нарізці на 118-ти сторінках з переліком визначних пам'яток. Крім докладної топографічної основи, тут показано межі заповідників, національного і ландшафтного парків, прибережних аквальних комплексів, центри розвитку різних видів туризму, об'єкти туристичної інфраструктури (мал. 1).

Мал. 1. Обкладинка та сторінки атласу

Третій розділ – плани центральних частин міст: Сімферополя, Севастополя, Алушти, Бахчисарая,

Євпаторії, Керчі, Судака, Феодосії, Ялти й художні малюнки туристичних центрів Криму – Історичний бульвар, Малахов курган, меморіальні комплекси "Сапун-гора", "Херсонес Таврійський" у Севастополі, Алушкинський палац-музей та парк, Бахчисарайський палац-музей, Акрополь Пантікапею у Керчі, архітектурно-історичний заповідник "Судацька фортеця", Нікітський ботанічний сад, Лівадійський палацово-парковий комплекс, Сонячна стежка. Наприкінці розділу є поради туристам, адреси і телефони постів контрольно-рятувальної служби.

Четвертий розділ – це покажчик назв населених пунктів, зазначених на карті.

Активний туризм сьогодні дуже популярний – пішохідні прогулянки, велосиподорожі, сходження на гори приваблюють усе більше людей.

2010-го року вийшов друком **атлас туриста "Горный Крым"**. Гірську частину Криму подано у масштабі 1:50 000 (80 с. атласу) з основними туристичними принадами, з об'єктами обслуговування туристів та рекомендованими туристськими пішохідними маршрутами.

Атлас також містить додаткову інформацію про ландшафти, лавинонебезпечні й визначні місця, природно-заповідний фонд регіону; є покажчик географічних назв.

2009-го року в підприємстві започатковано серію атласів туриста областей України масштабу 1:250 000. Перші ластівки цієї серії – **атласи туриста "Київська область"** (2009 р.) і **"Тернопільська область"** (2010 р.). Вибір саме цих областей був не випадковий. Сучасна Київщина і Тернопілля характеризуються високою концентрацією та насиченістю туристичними ресурсами. За рівнем розвитку туристичного та курортно-рекреаційного бізнесу ці регіони є одними із найперспективніших в Україні.

Атласи містять карти областей масштабу 1:250 000 в нарізці, з вичерпною інформацією про історико-культурні пам'ятки, природно-заповідні об'єкти і туристичну інфраструктуру. Видання доповнюють плани міст, цікавих у туристичному відношенні, довідкові тексти, світлини; є покажчики назв населених пунктів.

Особливо популярний серед читачів атлас туриста "Київська область", створений на замовлення та за матеріалами Київської обласної туристичної агенції. 2010-го року атлас вийшов і російською мовою, а в 2011 р. – нове видання українською та англійською мовами.

Оригінальним виданням 2009 р. туристичного спрямування став атлас **"Знайомтесь. Україна"**. Він має розмір 16,3×23,4 см, поділяється на дві

частини і вміщує на 144-х сторінках 124 карти. Перша частина – це історія формування території України, її природні умови, довідкова інформація про населення та господарство країни (с. 8-71). Друга частина регіонально-краєзнавча (с. 72-143), її подано у розрізі адміністративних одиниць. Картографічні зображення доповнюють художні малюнки та велика кількість іншого ілюстративного матеріалу з цікавими текстами.

Дещо перегукується з вищезгаданим твором виданий у 2011 р. атлас **"Туристичне намисто України"** (мал. 2). Атлас має розміри 24×32,3 см, обсяг – 136 с. За структурою він також поділяється на дві частини. Перша включає карти із загальними довідковими відомостями про країну, її сучасний адміністративно-територіальний устрій, тут розміщено космічні знімки, карти фізичної поверхні, природно-заповідного фонду і рекреаційних ресурсів. Подано карти двох найбільших рекреаційних регіонів країни: Автономної Республіки Крим та Українських Карпат.

Мал. 2. Обкладинка та сторінки атласу

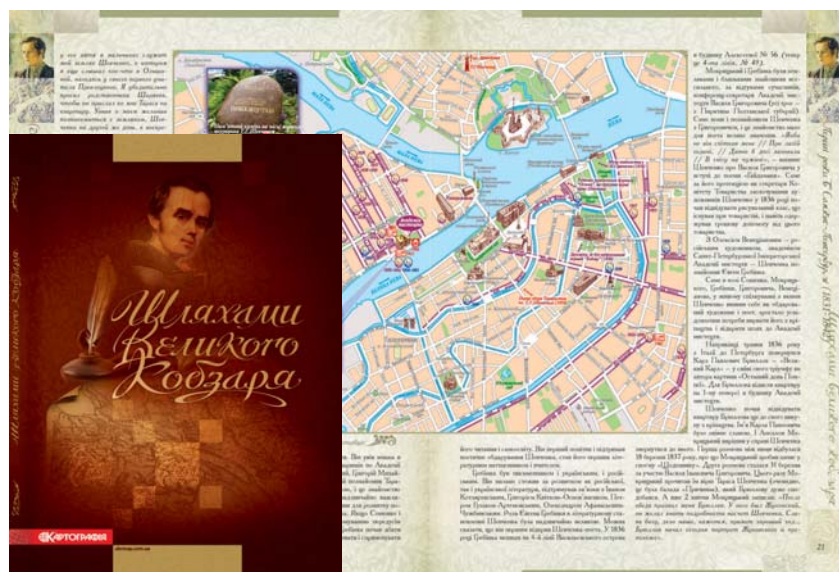
Друга частина містить детальну інформацію краєзнавчого характеру, туристичні карти регіонів України, на яких подано різнобічні відомості про найвидатніші пам'ятки сакральної та світської архітектури, музеї, історико-культурні заповідники, курорти і санаторії. Показано пам'ятні місця історичних битв та пам'ятники у цих місцях, пам'ятники видатним особам, археологічні пам'ятки і печерні міста, фортеці та найбільш цікаві й привабливі пам'ятки природи, об'єкти природно-заповідного фонду. До всіх областей подано так званий "паспорт" – довідкову інформацію про історію формування та дату утворення, адміністративно-територіальний устрій, площу і кількість населення. Усі карти ілюстровані художніми малюнками туристичних об'єктів із власними назвами і датами створення.

З об'єктів, які представлені фотоілюстраціями (їх в атласі понад 1 000), показано пам'ятки, які за рішенням ЮНЕСКО включені до реєстру Світової культурної і природної спадщини, а також пам'ятки, що мають загальнодержавне значення і відомі широкому колу користувачів, сотні інших менш відомих об'єктів, але від цього не менш цікавих.

У 2012 р. побачив світ **"Атлас мисливців та рибалок. Київська область"**. Маючи розмір 16×23,2 см, на 56-ти сторінках атлас репрезентує стан мисливського господарства області. На початку атласу подано оглядові карти – автошляхів та фізичну, укладених у масштабі 1:1 000 000, умовні позначення та схему нарізки. Сама карта масштабу 1:250 000 демонструє всі мисливські господарства в області з їхніми назвами та розміщенням адміністрацій мисливських господарств.

На карті позначено всі об'єкти природно-заповідного фонду, пункти обслуговування (готелі, motelі, кемпінги тощо). Детально показано мережу автошляхів із позначенням відстаней, елементів шляхового сервісу (автостоянки, АЗС, СТО), пунктів ДПС. Окремим блоком у табличній формі подано перелік усіх лісомисливських господарств, їхні адреси, види дичини, на яку дозволене полювання. Календарі мисливця та рибалки дозволяють користувачу орієнтуватися у часових проміжках щодо полювання, лову риби та видів приманки, способу лову. Як застереження, на чотирьох сторінках атласу подано витяги із Закону України про мисливське господарство та полювання. І нарешті, останні сім сторінок атласу виділено під покажчик географічних назв.

2014 р. ознаменувався виходом у світ атласу **"Шляхами Великого Кобзаря"** (мал. 3), присвяченого 200-річчю з дня народження

Мал. 3. Обкладинка та сторінки атласу

Т. Г. Шевченка і виготовленого на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення України за програмою "Українська книга" 2013 року.

Атлас є ілюстрованим науково-популярним картографічним виданням, що на 88-х сторінках містить детальну інформацію про Тараса Григоровича Шевченка – геніального поета і художника, творча спадщина якого увійшла до скарбниці найцінніших надбань світової культури.

На карти нанесено села, містечка і міста, якими мандрував Великий Кобзар, місця перебування поета у засланні, у Санкт-Петербурзі, в Києві та Москві. Окремі карти демонструють місця, де зберігається спадщина поета та пам'ятні об'єкти. Тексти розкривають людські й творчі контакти митця з

прогресивними діячами культури, їх вплив на творчість поета й художника. Подано відомості про багатьох осіб з оточення Т. Г. Шевченка; широко представлені репродукції його малярських творів.

Атлас підготовлено з використанням матеріалів заповідників і музеїв Т. Г. Шевченка в Україні та в інших державах.

Література

1. Крижова, Н.О. Внесок ДНВП "Картографія" у розвиток атласного картографування України / Н.О. Крижова, В.В. Молочко, І.С. Руденко // Вісн. геодез. та картогр. – 2009. – № 3. – С. 32-37.

Надійшла 11.02.14

* * *

УДК 528.94

В. В. Вдовенко, Л. М. Веклич

ОГЛЯДОВІ ТА МАРШРУТНІ ТУРИСТИЧНІ КАРТИ Й ПУТІВНИКИ

Анонсируются издания туристического направления, выпущенные ГНПП "Картография" в течение последних 10-ти лет. Особое внимание уделено обзорным, маршрутным туристическим картам и путеводителям, которые охватывают как территорию Украины в целом, так и ее отдельные регионы.

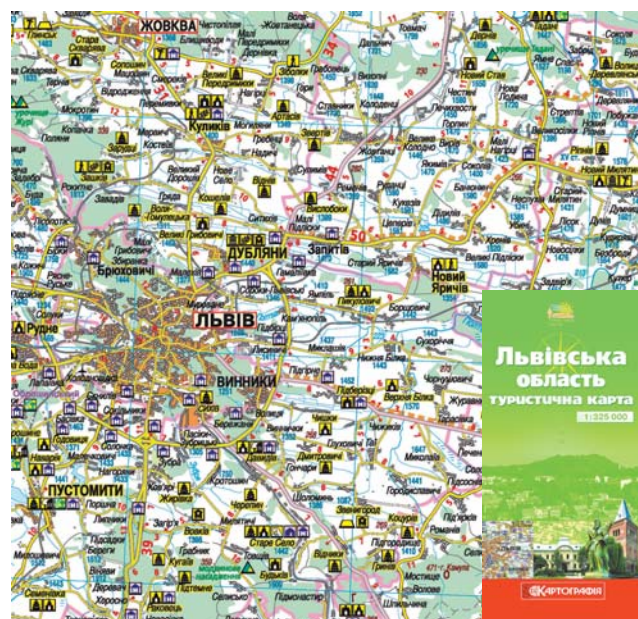
The article is devoted to tourist cartographic products published by SSPE "Kartographia" for the last 10 years. Particular attention is focused on the general, route touristic maps and travel guides that cover the territory of Ukraine as a whole and its individual regions.

Розвиток нових креативних видів туризму в країні спонукає і видавців до створення різноманітних картографічних видань на потребу туристів. Активний туризм набуває все більшої популярності – пішохідні прогулянки, авто- та велоподорожі, сходження на гори все більше приваблюють людей.

Серед широкого спектра видань туристичного спрямування у ДНВП "Картографія" особлива роль відводиться оглядовим, маршрутним туристичним картам та путівникам, які охоплюють як територію України загалом, так і її окремі регіони. У попередні роки підприємство видало низку карт туристичної тематики. Це туристичні карти України різних масштабів (1:1 000 000, 1:1 250 000), які мають також російськомовні та англомовні версії. Вони виходять з 2002 р. значними тиражами і мають незмінний попит.

Не менш популярна **серія обласних туристичних карт**. Передусім це туристична карта Київської області (1:320 000), підготовлена за підтримки Київського обласного центру розвитку туризму. Вона систематично перевидається, а в 2011 р. випущено англомовний її варіант. За останні три роки вийшли друком туристичні карти на Закарпатську, Львівську (мал.1), Івано-Франківську, Чернівецьку, Черкаську, Одеську та Харківську області, у 2014 р. побачить світ туристична карта Тернопільської області.

Усі ці карти об'єднані в серію завдяки однотипній

Мал. 1. Обкладинка та фрагмент карти

обкладинці та застосуванню типових умовних позначень і принципів подачі матеріалу.

Незмінний попит мають туристичні карти найбільш освоєних та привабливих у плані туризму й відпочинку регіонів Карпат і Криму. Це туристична карта "Карпати" й англомовний її варіант, що видаються з 2006 р. Не менш популярні карти Кримського

© В. В. Вдовенко, Л. М. Веклич, 2014